



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1373/2019
14.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Јасмине Васовић, Биљане Синановић и Невенке Важић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, записничарем, у кривичном предмету окривљене АА и др, због кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Чичовачки Бранка, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Сомбору II К-622/16 од 17.09.2018. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 47/19 од 31.01.2019. године, у седници већа одржаној дана 14.07.2020. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Чичовачки Бранка, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Сомбору II К-622/16 од 17.09.2018. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 47/19 од 31.01.2019. године, у односу на повреду закона из члана 439. тачка 2) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости одбацује, као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору II К-622/16 од 17.09.2018. године окривљена АА, поред окривљеног ББ, оглашена је кривом због извршења кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ, изречена јој је условна осуда и то тако што јој је утврђена казна затвора у трајању од 1 године и истовремено одређено да се наведена казна неће извршити ако окривљена у периоду од 3 године не учини ново кривично дело и осуђена на новчану казну у износу од 200.000,00 динара, коју је дужна да плати у 5 једнаких месечних рата почев од првог 15-ог у месецу након правноснажности пресуде, те истовремено одређено да, уколико окривљена не плати новчану казну у остављеном року иста ће бити замењена казном затвора тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити по 1 дан казне затвора. Одлучено је и о трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 47/19 од 31.01.2019. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљених и пресуда Основног суда у Сомбору ПК-622/16 од 17.09.2018. године потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда бранилац окривљене АА, адвокат Бранко Чичовачки поднео је захтев за заштиту законитости, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и предмет врати на поновно суђење, с тим да одреди да се поновни поступак одржи пред потпуно измењеним већем или да побијане пресуде преиначи у целини или делимично и окривљеној АА изрекне блажу кривичну санкцију.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП и на седници већа коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је поднет захтев за заштиту законитости, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА је неоснован у односу на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Бранилац окривљене, у захтеву за заштиту законитости иако не нумерише, у образложењу указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, наводима да су нижестепеним одлукама учињене повреде закона на штету окривљене, јер је учињена погрешна констатација да је одредба члана 225. став 1. и 2. истоветна одредби члана 229. став 1. КЗ по битним елементима бића кривичног дела, те је повређена законска одредба о временском важењу кривичног законодавства - члан 5. став 1. КЗ. По ставу одбране, погрешан је став нижестепених судова да је позитиван пропис члана 225. став 1. и 2. КЗ истоветан по битним елементима бића и запређеној казни са елементима кривичног дела из члана 229. став 1. КЗ, који је брисан. Поред наведеног, бранилац истиче и да је одредбом члана 48. Закона о порезу на додатну вредност прописан порески период за који се обрачунава порез на додатну вредност, предаје пореска пријава и плаћа ПДВ и да они могу износити или календарски месец или календарско тромесечје у зависности од висине укупног промета који порески обвезник остварио у претходних 12 месеци, те се не могу сабирати појединачни износи пореских обавеза чије се плаћање избегава из различитих пореских периода, а што су нижестепени судови учинили.

Изнете наводе захтева браниоца окривљене Врховни касациони суд оцењује као неосноване, из следећих разлога:

Одредбом члана 5. став 1. КЗ прописано је да се на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења кривичног дела, а према одредби става 2. истог члана, ако је после извршења кривичног дела измењен закон једном или више пута, примениће се закон који је најблажи за учиниоца.

У конкретном случају, нижестепени судови су побијаним пресудама окривљену АА огласили кривом због извршења кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ.

Кривичним закоником („Службени гласник РС“ бр. 85/2005 ... 108/2014) који је био на снази у време извршења кривичног дела које је окривљеној оптужбом стављено на терет (11.12.2012. године до 02.12.2013. године,) за кривично дело пореска утаја примењивала се одредба члана 229. КЗ, којом је у ставу 1. прописано да наведено кривично дело чини онај ко у намери да потпуно или делимично избегне плаћање пореза, доприноса или других прописаних дажбина, даје лажне податке о законито стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери, у случају обавезне пријаве, не пријави законито стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери на други начин прикрива податке који се односе на утврђивање наведених обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази стопедесетхиљада динара, а ставом 2. да, ако износ обавезе из става 1. истог члана чије се плаћање избегава прелази милион и петсто хиљада динара, казниће се затвором од једне до осам година и новчаном казном.

Законом о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“ бр. 94/2016) који је ступио на снагу 01.06.2018. године, с тим да је одредба члана 27. тог закона која се односи на кривична дела против привреде (Глава двадесетдруга), између осталих и на кривично дело из члана 229. КЗ, ступила на снагу 01.03.2018. године, прописано је кривично дело пореска утаја у члану 225. КЗ. Према одредби члана 225. став 1. КЗ, наведено кривично дело у основном облику чини онај ко у намери да он или друго лице избегне плаћање пореза, доприноса или других прописаних дажбина, даје лажне податке о стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери, у случају обавезне пријаве, не пријави стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или у истој намери или на други начин прикрива податке који се односе на утврђивање наведених обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази петсто хиљада динара, а у ставу 2. да, ако износ обавезе из става 1. истог члана чије се плаћање избегава прелази милион и петсто хиљада динара, казниће се затвором од једне до осам година и новчаном казном.

Према наведеном, чињеница да је одредба члана 229. брисана не доводи до декриминализације кривичног дела пореска утаја, имајући у виду одредбе члана 225. која је у позитивно законодавство уведена Законом о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“ бр. 94/2016). При томе и за кривично дело из члана 229. које се примењивало до 28.02.2018. године предвиђена је казна затвора од 1 до 8 година и новчана и за кривично дело из члана 225. које се примењује од 01.03.2018. године предвиђена је казна затвора од 1 до 8 година и новчана казна. При томе, сви битни елементи кривичног дела из члана 229. КЗ и члана 225. КЗ су истоветни.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је наводе браниоца којима указује на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, оценио као неосноване.

У вези примене одредбе члана 48. Закона о порезу на додату вредност и прописаних пореских периода на које се обрачунава, Врховни касациони суд, налази да се окривљеној АА не ставља на терет да је избегла плаћање ПДВ-а, већ да је наложила да се обрачун пореза и доприноса на стварно остварене нето зараде исплаћене лицима које су у корист наручиоца услуге извршавале читавање бројила код потрошача електричне енергије са подручја надлежности Електродистробиције Сомбор врши по законским основицама прописаним за лица млађа од 26 година, која су на редовном школовању и то конкретно на чланове исте задруге иако су те услуге у овом периоду обављала друга лица - старија од 26 година, а за која, стога, важе и законом је прописан други критеријум и већи је проценат при обрачуну пореза и доприноса на нето зараде за овакве послове, а што је окривљеној било познато, чиме је оштетила буџет РС за износ од 4.436.652,83 динара, а што представља разлику између са једне стране обрачунатог и уплаћеног у конкретном случају пореза и доприноса на овакве исплате и с друге стране износа пореза и доприноса на нето зараду који је требао бити обрачунат у складу са законским основицама за лица старија од 26 година, а које су те послове стварно и извршила, а како то стоји у изреци правноснажне пресуде. Имајући у виду наведено, у конкретном случају су у питању порези и доприноси на нето зараде, а не порез на додату вредност, те нема места примени одредбе члана 48. Закона о порезу на додату вредност, у погледу временског периода обрачуна пореза.

У преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА оцењен је као недозвољен, а ово из следећих разлога:

Наиме, бранилац окривљене у захтеву нумерише повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, а која повреда представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца. Међутим, наведену повреду закона бранилац образлаже да је првостепени суд, приликом одмеравања врсте и висине кривичне санкције за окривљену, узео у обзир као отежавајућу околност ранију осуђиваност окривљене. Међутим, првостепену одлуку Апелациони суд у Новом Саду је потврдио дана 31.01.2019. године, а истог дана је донето решење Кв 629/1, у поступку судске рехабилитације под бројем Кв 629/18 пред Основним судом у Сомбору, којим је утврђено да се осуђена АА сматра неосуђиваном. По ставу Врховног касационог суда изнетим наводима којима се образлаже да ранија осуђиваност окривљене није могла бити цењена као отежавајућа околност бранилац окривљене указује на повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП. Поред наведеног бранилац окривљене АА наводи и да је у току поступка повређена одредба члана 74. став 1. тачка 2) ЗКП, обзиром да бранилац и окривљена нису присуствовали седници већа другостепеног суда, при чему је бранилац у жалби изјављеној на првостепену пресуду поставио захтев другостепеном суду да буде обавештен о месту и времену одржавања јавног дела седнице другостепеног већа. На описани начин, по ставу Врховног касационог суда, бранилац окривљене указује на повреду закона из члана 447. ЗКП.

Међутим, како повреде закона из члана 441. став 1. ЗКП и члана 447. ЗКП, не представљају законом дозвољене разлоге, у смислу члана 485. став 4. ЗКП за подношење захтев за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљене, у напред наведеном делу оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар – саветник
Ирина Ристић,с.р.

Председник већа – судија
Бата Цветковић,с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић